

Armènia en llibertat vigilada

Levon Ter Petrossian no és un 'apparàtxik' reciclat com els presidents de la CEI, però ha acabat fent igual: creant una estructura d'estat a mida.

Els armenis esperen les eleccions presidencials del 21 de setembre més preocupats per si tindran calefacció a l'hivern que no pas per la política. Amb tot, la propaganda, el realisme, la inèrcia i no poques maniobres fraudulentes convergiran per assegurar la reelecció de Levon Ter Petrossian.

La trajectòria de Ter Petrossian expressa fins a quin punt el realisme i el pragmatisme són gairebé sempre incompatibles amb les conviccions originàries. Filòleg de professió, el president d'Armènia pertany al cercle d'intel·lectuals que van desafiar el règim soviètic i que, arribada la *perestroika*, van plantejar immediatament la sobirania territorial arran del conflicte de Nagorno-Karabakh, regió de majoria armènia administrada per l'Azerbaitjan. Va ser precisament a partir de les mobilitzacions i exigències presentades a Gorbaxov, que Ter Petrossian va estrenar lideratge... fins a arribar a la presidència. El líder armení no és, doncs, cap "apparàtxik" reciclat com els presidents de la CEI, però ha acabat fent igual: creant una estructura d'estat feta a mida i reservant per a l'oposició poca cosa més que el dret a la rebequeria.

L'any passat Ter Petrossian va imposar amb un plebiscit una constitució hiperpresidencialista, que mesos abans havia estat rebutjada per l'oposició. Però en el moment de la votació, el juliol de 1995, les protestes s'havien esmorteït: alguns sectors d'oposició no van poder participar en el referèndum ni en les eleccions legislatives. Sis mesos abans havien hagut de passar gairebé a la clandestinitat.

DAVID FERNÁNDEZ

Armènia no es pot permetre d'anar a les males amb el Kremlin perquè la seva economia i la seva seguretat depenen en gran mesura de Rússia. No té sortida a mar i és voltada de pobles hostils com Turquia i l'Azerbaitjan, inductors en el passat de genocidis contra els armenis. El conflicte de Nagorno-Karabakh va portar la destrucció dels conductes de gas i de petroli i, en conseqüència, la paralització de la indústria (la producció industrial va caure un 60% entre 1989 i 1993). Només les bones relacions amb Rússia garanteixen als armenis uns mínims de sobirania real. De fet, és la repetició del que va passar després del genocidi del 1915 i de la derrota de l'imperi otomà: els armenis van triar el mal menor i es van tirar als

braços de Lenin i els bolxevics.

Ter Petrossian es disposa, doncs, a collir els fruits del seu realisme. Després de l'armistici amb l'Azerbaitjan de fa dos anys, supervisat des del Kremlin, la inflació va començar a baixar de l'11.000% anual al 3% mensual. Una reactivació que ha enriquit només una minoria, però que crea expectatives entre la resta de la població. Una situació que fa que almenys mig milió de joves se sentin cridats pel que ha estat des de fa dècades la gran afecció dels armenis: trobar la manera de deixar el país per anar a Amèrica. I un cop allí fer-se rics i refer els vincles amb la mare pàtria. Encara que sigui Ter Petrossian qui la governi.

Llibert Ferri